

rijksuniversiteit
 groningen

faculteit gedrags- en
 maatschappijwetenschappen

**De Invloed van een bekend Daderprofiel op Sociale Erkenning voor slachtoffers van
 Seksueel Grensoverschrijdend gedrag**

R.L.M. Nordkamp

Studentnummer: s3973638

Afdeling Psychologie, Rijksuniversiteit Groningen

PSB3A-BT15: Bachelor Thesis

Supervisor: dr. J. Gerlsma

Tweede beoordelaar: dr P. Cavalini

In samenwerking met: B. Leisink, S.H. Koopman, F.A. Russchen, J.A. Peters en

J. Boerma.

Datum: 5 Juli 2023

Disclaimer

Een scriptie is een proeve van bekwaamheid voor studenten. De goedkeuring van de scriptie is het bewijs dat de student over voldoende onderzoeks- en rapportage vaardigheden beschikt om af te studeren, maar biedt geen garantie voor de kwaliteit van het onderzoek en de resultaten van het onderzoek als zodanig, en de scriptie is daarom niet per se geschikt als academische bron om naar te verwijzen. Als u meer wilt weten over het in deze scriptie besproken onderzoek en de daarop gebaseerde publicaties waarnaar u zou kunnen verwijzen, neem dan contact op met de genoemde begeleider.

The impact of a known Offender Profile on Social Recognition for victims of Sexual Transgressive behaviour

Abstract

Sexual transgressive behaviour, such as sexual assault in nightlife, occurs regularly and has serious consequences for victims. When there is social recognition, the victim feels supported and the seriousness of the offence is recognized by the environment. The level of social recognition is higher in a victim who meets the criteria of the 'ideal victim' (Christie, 1986). Youth trauma is one of the risk factors for later criminal behaviour, including sexually transgressive behaviour. As a result, offenders may have been victims themselves. This does not fit the criteria of the 'ideal victim' which is influenced by the concept of the 'ideal offender'. This study focuses on the influence (1) knowledge about the offender's background has on the degree of social recognition in a sexual assault offence and (2) the influence gender of the respondent has on the degree of social recognition granted. It is expected that knowledge about the offender's background leads to reduced social recognition for the victim. In addition, female respondents are expected to assign a higher degree of social recognition to the female victim than male respondents. In an experimental vignette study (n=52), information about the offender's background was manipulated. Respondents then completed a social recognition questionnaire. The results showed no significant effect of the influence of information about the offender's background on social recognition. However, there was a significant effect of the gender of the respondent. It can be concluded, taking into account methodological limitations, that the female respondents are more likely to show higher levels of social recognition, while knowledge about the offender has no influence on the levels of social recognition granted.

Keywords: Sexual transgressive behaviour, social recognition, known offender profile, gender differences

Samenvatting

Seksueel grensoverschrijdend gedrag, zoals aanranding in het uitgaansleven, komt regelmatig voor en heeft ernstige gevolgen voor de slachtoffers. Wanneer er sprake is van sociale erkenning voelt het slachtoffer zich gesteund en wordt de ernst van het delict erkend door de omgeving. De mate van sociale erkenning is hoger bij een slachtoffer die voldoet aan de criteria van het 'ideale slachtoffer' (Christie, 1986). Jeugdtrauma is een van de risicofactoren voor later crimineel gedrag, waaronder seksueel grensoverschrijdend gedrag. Daders kunnen zelf ook slachtoffer zijn geweest. Dit past niet binnen de criteria van het 'ideale slachtoffer' wat beïnvloed wordt door het concept van de 'ideale dader'. Dit onderzoek richt zich op de invloed (1) die kennis over de achtergrond van de dader heeft op de mate van sociale erkenning bij een aanrandingsdelict en (2) de invloed van het geslacht van de respondent op de mate van toegekende sociale erkenning. De verwachtingen zijn dat kennis over de achtergrond van de dader leidt tot verminderde sociale erkenning voor het slachtoffer en dat vrouwelijke respondenten een hogere mate van sociale erkenning toekennen aan het vrouwelijke slachtoffer dan mannelijke respondenten. In een experimentele vignetstudie (n=52) werd informatie over de achtergrond van de dader gemanipuleerd. De respondenten vulden vervolgens een sociale erkenningsvragenlijst in. De resultaten toonden geen significant effect van de invloed van informatie over de achtergrond van de dader op sociale erkenning. Wel was er een significant effect van het geslacht van de respondenten. Er kan geconcludeerd worden, met inachtneming van de methodologische beperkingen, dat vrouwelijke respondenten eerder een hogere mate van sociale erkenning toekennen dan mannelijke respondenten. Terwijl kennis over de dader geen invloed heeft op de mate van sociale erkenning.

Sleutelwoorden: Seksueel grensoverschrijdend gedrag, sociale erkenning, bekend daderprofiel, geslachtsverschillen

Inhoudsopgave

Disclaimer	2
Abstract	3
Samenvatting	4
De Invloed een bekend Daderprofiel op Sociale Erkenning	6
Erkenning van het Slachtoffer	7
Sociale Erkenning	7
Het Ideale Slachtoffer	8
Het Stereotype Content model	9
De Dader als Slachtoffer	9
Perspectief is belangrijk	10
Bewustwording	11
Methode	12
Onderzoekgroep	12
Procedure	13
Materiaal	14
Vignetten	14
Sociale Erkenningsschaal	15
Data-Analyse	15
Resultaten	16
Beschrijvende statistieken	16
Assumpties	16
Hypothesetoetsing	17
Daderprofiel en Sociale Erkenning	17
Geslacht en Sociale Erkenning	18
Discussie	19
Theoretische en Praktische implicaties	20
Limitaties en Sterke punten	21
Aanbevelingen voor Vervolgonderzoek	23
Conclusie	24
Referenties	25
Bijlage	29

De Invloed een bekend Daderprofiel op Sociale Erkenning voor slachtoffers van Seksueel Grensoverschrijdend gedrag

Iedereen zal het wel herkennen, een misdaadserie of documentaire over een misdrijf waarin het daderperspectief uitgebreid beschreven wordt. Je wordt meegenomen in de jeugd van de dader en alle aandacht gaat naar welk patroon er schuilt achter de handelingen. De delicten worden gepresenteerd als een grote, complexe puzzel die de speurder moet oplossen. Het grote succes van de *Dahmer - Monster: 'The Jeffrey Dahmer Story'* laat goed zien hoe populair zulke series zijn. *'The Jeffrey Dahmer Story'* haalde in de eerste week na de lancering 196.2 miljoen kijkuren, hiermee zette *Dahmer* het record van het hoogste aantal kijkuren van een nieuwe serie in de eerste week (Belga, 2022). Dit succes ging echter gepaard met kritiek. Het algemene beeld van slachtoffers wordt volgens Slachtofferhulp Nederland (2022) beïnvloed door tv-series. In deze series worden daders vaak neergezet als angstaanjagend, maar ook krachtig en sterk terwijl het slachtoffer vaak juist neergezet wordt als emotioneel en zwak (Slachtofferhulp Nederland, 2022). Het is van groot belang te onthouden dat non-fictieve series hun fundament hebben in de realiteit. Bij deze ernstige misdaden zijn echte slachtoffers en nabestaanden betrokken. De familieleden van de slachtoffers van Jeffrey Dahmer gaven aan er veel moeite mee te hebben dat hun traumatische familiegeschiedenis gebruikt werd als entertainment voor het wereld publiek (Moorman, 2022). De hyperfocus op de daders zorgt dat de slachtoffers niet het respect en de erkenning krijgen die hen toekomt.

Dit onderzoek zal zich richten op daders en slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag, in het specifiek aanranding. Er is sprake van aanranding wanneer iemand gedwongen wordt door middel van geweld, of dreiging met geweld, om ontuchtige handelingen te plegen of te dulden (Wetrecht, z.d.). Er is dus sprake van dwang en deze dwang leidt tot het plegen of dulden van handelingen met een seksuele ondertoon (Wetrecht, z.d.). Het verschil met verkrachting is dat hier ook het onrechtmatig binnendringen van het lichaam bewezen moet worden. Ook is poging tot aanranding strafbaar (Wetrecht, z.d.). Het onderzoek zal specifiek het beeld van de dader, dat bij 'het ideale slachtoffer' (Christie, 1986) past, bespreken.

Erkenning van het Slachtoffer

Onderzoek van Johnson en collega's (1997) toont aan dat slachtoffers na een delict behoefte hebben aan steun. Er is dan een extreme mate van gevoeligheid over hoe anderen reageren op deze ernstige gebeurtenis (Johnson et al., 1997). Factoren als '*Victim blaming*', de mate waarin de maatschappij of individuen de verantwoordelijkheid voor het delict deels bij het slachtoffer leggen, staat in verband met de ervaren sociale steun door het slachtoffer (Johnson et al., 1997). Er kan een onderscheid gemaakt worden tussen persoonlijke erkenning en sociale erkenning (Bosma et al., 2018). Persoonlijke erkenning wordt beschouwd als de subjectieve beleving van individueel slachtofferschap. Hierin is persoonlijkheid een van de factoren die invloed uitoefenen op deze subjectieve beleving. Binnen gelijke context kent het ene individu eerder slachtofferschap aan zichzelf toe dan de ander (Christie, 1986). Sociale erkenning is de hoeveelheid ervaren maatschappelijke erkenning. Het is een maatschappelijke respons waarin er – bij 'anderen'- begrip is voor het lijden van het slachtoffer en erkenning voor de situatie waarin dit slachtoffer zich bevindt (Maercker & Müller, 2004).

Sociale Erkenning

Sociale erkenning omvat erkenning van het slachtofferschap door personen uit diens naaste kring, erkenning van het slachtofferschap van personen met gezag of autoriteit, zoals de lokale autoriteiten of de kerkgemeenschap en erkenning van het slachtofferschap door de media (Maercker & Müller, 2004). Bij een hoge mate van sociale erkenning is er een gevoel van onconditionele steun bij het slachtoffer (Maercker & Müller, 2004; Van Dijk & Groenhuijsen, 2007). Door de ervaren onconditionele steun voelen de slachtoffers zich begrepen en gezien door hun omgeving (Lepore et al., 1996). Bij een lage mate van sociale erkenning zal het slachtoffer merken dat de situatie niet maatschappelijk erkend wordt. Dit kan stigmatisering of '*victim blaming*' als gevolg hebben (Maercker & Müller, 2004).

In dit onderzoek is ervoor gekozen om, in verband met de beperkte omvang, het toe te spitsen tot sociale erkenning. Het type slachtoffer, de ernst van het delict, de mate van ervaren verlies als gevolg van het delict, de onschuld of kwetsbaarheid van het slachtoffer en de mate van '*victim*

blaming' hebben allemaal invloed op de mate van sociale erkenning (Clements et al., 2006). Bosma (2020) liet zien dat erkenning voor het slachtoffer het makkelijkst tot stand komt als gevolg van herkenning. Hoe meer een slachtoffer voldoet aan het stereotype slachtoffer, hoe sneller omstanders iemand slachtofferschap toekennen (Bosma, 2020).

Het Ideale Slachtoffer

De door Christie (1986) geïntroduceerde term voor het stereotype slachtoffer is 'het ideale slachtoffer'. Het 'ideale slachtoffer' is een sociaal construct en wordt gedefinieerd als 'een persoon of een categorie van individuen die, wanneer er een misdaad plaatsvindt, de complete en legitieme slachtoffer status krijgt.' (Christie, 1986, p.12). Kenmerken die een individu een ideaal slachtoffer maken zijn dat de getroffene zwak is, het slachtoffer bezig is met een lofwaardige activiteit en het slachtoffer op geen enkele wijze zelf de schuld kan krijgen van de gebeurtenis. Een oudere vrouw die, na het verzorgen van haar zieke zus, slachtoffer wordt van seksueel misbruik op een openbare plek midden op de dag, zal hoog scoren op sociale erkenning. Dit hangt onder andere samen met de leeftijd van het slachtoffer, de verrichtte weldaad en de context van het delict (Christie, 1986). 'Het ideale slachtoffer' is ook een dynamisch construct, wat betekent dat er constant ontwikkelingen plaatsvinden. Culturele, historische en maatschappelijke factoren spelen hierin een rol (Christie, 1986). Denk hierbij aan emancipatie van de vrouw en de meer recentelijke *#metoo* beweging.

Het type slachtoffer staat in verband met het type delinquent. Hierbij stelt Christie (1986) dat hoe meer een slachtoffer aan de ideale normen voldoet, des te idealer wordt ook de dader en andersom. Deze 'ideale dader' is volgens Christie (1986) een groot, sterk en slecht persoon, die op geen enkele wijze een persoonlijke relatie met het slachtoffer heeft. De 'ideale dader' is een gevaarlijk persoon die zo inhumaan mogelijk waargenomen wordt door de maatschappij. Wanneer de dader ooit zelf slachtoffer is geweest, zal het individu niet als ideale dader overwogen worden. Dit komt doordat deze gebeurtenis mogelijk invloed heeft gehad op het handelen van de dader. Ook is een bekende van het slachtoffer geen ideale dader. Een onbekende dader als onmenselijk beschouwd wordt door de maatschappij zal passen in de richtlijnen van de 'de ideale dader'. Er is dus naast een over

gesimplificeerd beeld van het slachtoffer ook een over gesimplificeerd beeld van de dader (Christie, 1986).

Het Stereotype Content model

Slachtoffers moeten voldoen aan verschillende kenmerken om een hoge mate van sociale erkenning te krijgen. De erkenning van slachtoffers is niet alleen afhankelijk van het slachtoffer zelf maar ook van de relatie die het slachtoffer heeft met de dader, de context van het delict en het perspectief van de observator (Bosma et al., 2018).

Het *stereotype content model* (SCM; Fiske et al., 2002) kan helpen om de verkregen slachtoffer status van ‘het ideale slachtoffer’ te verklaren. Dit model beschrijft hoe gedragingen en emoties ervoor zorgen dat individuen bepaalde verwachtingen over een groep vertonen. Deze verwachtingen worden in het SCM onderverdeeld in warmte en competentie van de groep (Bosma et al., 2018). De slachtoffers die een hoge mate van sociale erkenning krijgen zijn de individuen die als niet competent en warm beoordeeld worden door anderen. Mensen erkennen deze slachtoffers aangezien de lage competentie ze niet in staat stelt voor zichzelf op te komen. De hoge warmte zorgt dat mensen sympathie voelen voor het slachtoffer. De lage mate van bekwaamheid in combinatie met hoge warmte zorgt verhoogd sociale erkenning (Bosma et al., 2018).

De Dader als Slachtoffer

Zowel de meeste daders als de meeste slachtoffers voldoen niet aan het, bovenstaand omschreven, gesimplificeerde ideaalbeeld wat tot een hoge mate van sociale erkenning leidt. Delinquenten in de gevangenis worden vaak enkel als scheppers van slachtoffers beschouwd, echter zijn een groot aantal individuen die in de gevangenis zitten zelf ook slachtoffer van fysiek of mentaal geweld in hun vroegere en/of dagelijks leven (Rainbow, 2018). Trauma in de jeugd heeft zowel een directe als indirecte relatie met de risicofactoren van crimineel gedrag (Grady et al., 2021). Jeugdtrauma's beïnvloeden factoren op het gebied van latere biologische, sociale, cognitieve, gedrags-, lichamelijke-, hechtings- en geestelijke gezondheids uitkomsten die verband hebben met crimineel gedrag (Grady et al., 2016; Levenson, 2015; Simons et al., 2008; Wurtele et al., 2014). De *cycle of*

violence verwijst naar het fenomeen dat kinderen die slachtoffer zijn geweest van geweld in de jeugd in hun latere leven een grotere kans hebben om geweldplegers te worden (Widom, 1989).

Het ervaren van seksueel misbruik in de jeugd heeft een voorspellende waarde voor het later zelf plegen van een seksueel delict (Grady et al., 2021). Ook hebben jongeren die zedendelicten plegen hebben een significant hogere mate van ervaren trauma's in de jeugd, vergeleken met leeftijdsgenoten die nooit in aanraking zijn gekomen met justitie (Abram et al., 2004; Dierkhising et al., 2013; Levenson et al., 2017). Plegers van zedendelicten bleken daarnaast frequenter slachtoffers van seksuele of lichamelijke mishandeling in de jeugd vergeleken met daders van niet-seksuele delicten (Levenson et al., 2017). Naast ervaren trauma's in de jeugd spelen variabelen als impulsieve persoonlijkheidskenmerken of emotionele disregulatie een rol in de latere kans op later crimineel gedrag (McGrath et al., 2010).

Perspectief is belangrijk

Uit onderzoek van Bongiorno en collega's (2020) kwam naar voren dat empathie voor een mannelijke dader, door mannelijke respondenten, minder erkenning voor het vrouwelijk slachtoffer als gevolg kan hebben. Dit komt bijvoorbeeld doordat deze mannelijke respondenten hun eigen gendergroep als moreel juist willen blijven zien. Men heeft de neiging om de dader het voordeel van de twijfel te geven om deze moraliteit te behouden (Bongiorno et al., 2020). Er is een significante invloed van het mannelijke perspectief versus het vrouwelijke perspectief op de mate van sociale erkenning. Bongiorno en collega's (2020) manipuleerden deze perspectieven. Respondenten die vanuit het perspectief van de mannelijke dader het delict benaderen gaven minder erkenning aan het vrouwelijke slachtoffer vergeleken met deelnemers die het delict via het perspectief van het vrouwelijke slachtoffer benaderen. Zelfs als er een ondubbelzinnige omschrijving van seksuele intimidatie was, vonden de respondenten het vrouwelijke slachtoffer schuldiger dan de mannelijke dader wanneer ze het delict vanuit het mannelijke perspectief gepresenteerd kregen (Bongiorno et al., 2020). Dit laat zien dat de manier waarop kennis over een delict verkregen wordt, in dit geval het

perspectief van de dader of het slachtoffer, invloed heeft op de mate van sociale erkenning voor het slachtoffer.

Er is dus enig bewijs dat de manier waarop een delict gepresenteerd wordt invloed heeft op de mate van sociale erkenning. Hierbij zou de hoeveelheid informatie die een individu van een dader heeft ook invloed kunnen hebben op de mate van sociale erkenning voor het slachtoffer. Dit onderzoek kijkt naar de vraag of het hebben van informatie over de achtergrond van de dader invloed heeft op de mate van sociale erkenning voor slachtoffers van aanranding. Daarbij worden de deelvragen onderzocht of 1) respondenten minder erkenning geven aan slachtoffers van aanranding wanneer ze kennis hebben over de achtergrond van de dader? En 2), of er een verschil is in de mate van sociale erkenning wat betreft een mannelijke versus een vrouwelijke waarnemer? De voorspellingen zijn dat (1) respondenten minder erkenning geven aan slachtoffers van aanranding als ze kennis hebben over de achtergrond van de dader en (2) vrouwelijke respondenten een hogere mate van erkenning toekennen aan het vrouwelijke slachtoffer dan de mannelijke respondenten.

Bewustwording

Met dit onderzoek wordt verdiepend inzicht verkregen in de factoren die meespelen om de ervaren steun te optimaliseren voor slachtoffers van aanranding. Deze onconditionele steun ontstaat door een hoge mate van sociale erkenning (Maercker & Müller, 2004). Door te achterhalen welke, grotendeels onbewuste, invloeden zorgen dat sociale erkenning niet optimaal wordt toegekend, kan de bewustwording hiervan in de samenleving vergroot worden. Een van de factoren die de maatschappelijke behandeling van slachtoffers verslechtert is mogelijk het begrip hebben voor en medelijden hebben met de dader op basis van kennis over eerdere gebeurtenissen (Christie, 1986). Het komt regelmatig voor dat daders van seksuele delicten vaak zelf ook slachtoffers zijn geweest van ernstige traumatische gebeurtenissen (Abram et al., 2004; Dierkhising et al., 2013; Levenson et al., 2017). De kennis over de invloed van medelijden met de dader op sociaal toegekende erkenning is belangrijk voor het besef dat medelijden met de dader geen afbreuk doet aan de ernst van het delict

voor het slachtoffer. Ook heeft het perspectief waaruit het delict gepresenteerd wordt invloed op de toegekende mate van sociale erkenning (Bongiorno et al., 2020).

De bevindingen van dit onderzoek kunnen praktische toepasbaarheid hebben in de media en de sociale omgeving van het slachtoffer. Toegespitst op de media kan deze kennis gebruikt worden om criteria op te stellen waaraan voldaan moet worden bij de productie van films, documentaires of nieuwsartikelen. Om hierdoor de belangen van het slachtoffer in acht te nemen wanneer het leven van de dader groots uitgelicht wordt. Door de bovenstaande kennis wordt er bewustzijn gecreëerd over het belang van erkenning van het slachtoffer en/of de nabestaanden met het oog op het verminderen van de negatieve ervaringen als gevolg van media-aandacht. Om er zo voor te zorgen dat herhaald ervaren slachtofferschap onder nabestaanden, zoals bij de serie *Dahmer* het geval was, voorkomen kan worden. Ook zal deze kennis ervoor zorgen dat de sociale omgeving van het slachtoffer zich bewuster wordt van de grote en negatieve impact die ondoordachte opmerkingen als ‘hij bedoelde het vast niet zo’. Denk hierbij aan de extreme mate van gevoeligheid voor *victim blaming* of stigmatisering van de slachtoffers in deze situaties (Johnson et al., 1997).

Methode

Onderzoeksgroep

De onderzoeksgroep bestaat uit 110 participanten die zijn verworven door het rondsturen van een geanonimiseerde vragenlijst via sociale media. Om in aanmerking te komen voor deelname aan de studie moesten de deelnemers binnen de leeftijdscategorie 18-28 jaar vallen en Nederlands spreken. Om iets te zeggen over de uitgaanswereld en het seksueel geweld dat zich hier afspeelt is er gekozen om door gebruik van het leeftijdscriterium en taalcriterium een homogene onderzoeksgroep te creëren. Uiteindelijk zorgde dit voor een totaal van 218 deelnemers. Hiervan werden 108 niet meegenomen in de analyse. 99 deelnemers hebben de gehele vragenlijst niet volledig afgerond. 6 deelnemers hadden een foutief antwoord op respons betrouwbaarheidscheck. Tot slot viel er 1 deelnemer af die geen toestemming gaf voor deelname aan het onderzoek en vielen er 2 respondenten af die geen toestemming gaven voor het verwerken van de persoonsgegevens. Van de gebruikte onderzoeksgroep

identificeerde 73.2% zich als vrouw (n=82), 25.0 % als man (n=28), 0.9% anders (n=1) en 0.9% heeft deze vraag niet ingevuld (n=1).

Procedure

Het onderzoek is onderdeel van een groter onderzoek waarin de mate van erkenning bij slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag wordt bestudeerd. In het onderzoek werden de respondenten verzocht een online experimentele vignetstudie in te vullen via Qualtrics. Er is gebruikgemaakt van vijf verschillende condities, waarin slachtoffer en dader kenmerken systematisch variëren. Daarbij zijn zelfrapportage vragenlijsten afgenomen die betrekking hadden op erkenning, eerdere ervaringen met seksueel grensoverschrijdend gedrag, alcohol verwachting, geloof in een rechtvaardige wereld en empathie. Dit deelonderzoek maakt gebruik van het vignet waarin een ‘ideaal slachtoffer’ wordt beschreven, en het vignet waarin informatie over de achtergrond van de dader is toegevoegd. Het onderzoek is goedgekeurd door de ethische commissie van Psychologie (PSY-2223-S-0404).

Voorafgaand aan het onderzoek werden de deelnemers voorzien van informatie over het onderzoek en dienden ze een *informed consent* te tekenen. Vervolgens werd de respondenten, na een korte inleiding, een van de 5 verschillende casussen gepresenteerd. De casus omschreef een fictief voorval met betrekking tot aanranding. Er is gebruikgemaakt van 5 verschillende vignetten. Hierbij wordt het scenario met het ‘ideale slachtoffer’ beschouwd als de nulmeting, terwijl de 4 vignetten manipulaties van een kenmerk van het delict bevatten. De inhoud van de vignetten varieert voor wat betreft het geslacht van het slachtoffer/dader (man/vrouw), alcoholgebruik van het slachtoffer (veel/weinig), relatie met de dader (bekende/onbekende) en informatie over de dader (wel/geen). Elke respondent werd willekeurig in één van de vijf vignetten ingedeeld. Vervolgens werd gevraagd hun mening te geven over de mate van erkenning, empathie, het geloof in een rechtvaardige wereld en alcohol gerelateerde verwachtingen.

Het doel was om te onderzoeken of deze verschillende manipulaties van het scenario invloed hadden op de mate van sociale erkenning voor het slachtoffer. In deze thesis wordt gebruikgemaakt van het ‘ideale’ vignet, het vignet waarin de kennis over de dader toegevoegd is en de vragenlijst die

de sociale erkenning voor het slachtoffer meet. De rest van de vragenlijsten beantwoorden de respondenten ook maar daar zal in deze thesis geen gebruik van worden gemaakt.

Deelnemers ontvingen geen vergoeding voor hun deelname aan het onderzoek. Wel kregen zij de mogelijkheid om vragen te stellen of opmerkingen te maken na het invullen van de vragenlijst. De deelname aan de studie was geheel vrijwillig en de deelnemers hadden op elk moment de mogelijkheid om zich terug te trekken zonder verdere gevolgen.

Materiaal

Vignetten

Om de invloed van informatie over de dader op sociale erkenning te onderzoeken is er gebruikgemaakt van vijf verschillende vignetten waarin het geslacht van het slachtoffer/dader, de relatie met de dader, de hoeveelheid alcoholgebruik van het slachtoffer en de informatie over de dader varieerden. Het 'ideale' vignet waarmee de overige vier vignetten werden vergeleken luidt als volgt:

In 2022 zijn er meer meldingen gedaan van seksueel grensoverschrijdend gedrag bij de politie dan voorgaande jaren (bron: CBS). Hiervan vond een groot deel ook plaats tijdens het uitgaansleven. Een studente die dat ook is overkomen, doet hieronder haar verhaal. Een week na het voorval doet ze aangifte bij de politie. In de aangifte vermeldt zij het volgende:

“Na een geslaagd verjaardagsfeest, waar we een paar drankjes hebben gedaan, besloten we nog even de stad in te gaan. In de club leerde ik een jongen kennen waar ik ook een tijdje mee heb gedaan. Op een gegeven moment vroeg hij of ik mee ging naar buiten. Ik ging met hem mee en om de hoek hebben we in een steegje even gepraat. Na een tijdje hebben we gezoend. Hier voelde ik me nog wel fijn bij, maar hij probeerde al snel verder te gaan en ging over mijn broek met zijn hand richting mijn kruis. Ik heb zijn hand een paar keer weggeduwd, maar hij bleef doorgaan tot hij met zijn hand bij mijn kruis zat. Toen hij daarna nog steeds niet stopte, gaf ik hem een harde duw en ben ik weggelopen. Ik voelde mijn hart in mijn keel kloppen en deelde wat er gebeurd was met mijn vriendinnen.”

Daarnaast is ten behoeve van de onderzoeksvraag gebruikgemaakt van een vignet waarin achtergrondinformatie over de dader is toegevoegd.:

‘Op een gegeven moment vroeg hij of ik meegang naar buiten. Ik ging met hem mee en om de hoek hebben we in een steegje gepraat *over zijn moeilijke jeugd en verwaarlozing door zijn ouders*. Na een tijdje hebben we gezoend.’

Sociale Erkenningsschaal

Om sociale erkenning te meten is een zelf geconstrueerde schaal gebruikt waarin deelnemers gevraagd werden naar hun mening te geven over het beschreven fictieve scenario. De gebruikte vragen zijn afgeleid van de *Social acknowledgement scale* (Maercker & Müller, 2004) en van de *Questions assessing blame and responsibility scale* (Brems & Wagner, 1994).

Er werden 6 items geselecteerd en vertaald uit de '*social acknowledgement scale*', versie 31.01.11 (Maercker & Müller, 2004). Deze schaal meet in hoeverre iemand erkenning krijgt als slachtoffer. Voorbeelden van deze items zijn: 'Ik vind de reactie op de gebeurtenis overdreven' en 'ik voel mee met het slachtoffer'. Daarnaast werden er 3 items geselecteerd en vertaald uit de *Questions assessing blame and responsibility scale* (Brems & Wagner, 1994). Deze items geven weer in hoeverre de respondenten de schuld toekennen aan de dader of juist aan het slachtoffer. Voorbeelden van deze schaal zijn: 'het is de schuld van de dader' en 'het gedrag van het slachtoffer heeft invloed gehad op de acties van de dader'. De deelnemers konden reageren op een 7-punts Likertschaal (1= helemaal mee oneens; 7=helemaal mee eens) aangeven in hoeverre zij het eens waren met de stelling.

De uiteindelijke schaal voor het meten van sociale erkenning heeft 8 items en een hoge interne consistentie (Cronbachs $\alpha=.800$). Er is uiteindelijk gekozen om in verband met de negatieve item totaal correlatie ($r= -.064$) de vraag 'Ik kan me voorstellen dat het voor mensen onprettig is om hier met het slachtoffer over te praten' uit de schaal te verwijderen. Het item meet onvoldoende de mate van sociale erkenning. Het is goed mogelijk dat, ondanks dat het slachtoffer voldoende erkend wordt door de respondenten, het alsnog moeilijk is om met het slachtoffer over de aanranding te praten.

Data-Analyse

De data is geanalyseerd met SPSS (versie 28). Door middel van een Kruskal-Wallis test zijn de hypothesen getest. Hier is voor gekozen aangezien de data linksscheef en spitsere verdeeld was dan normaal verdeelde data. Door de 7-punts Likertschaal is aan de assumptie van een ordinale verdeling van de data voldaan en dus kon gebruikgemaakt worden van de Kruskal-Wallis test. Echter zijn er vanwege het robuuste karakter van de ANOVA, in combinatie met de kleine onderzoeksgroepen, ook twee *one-way* ANOVA's uitgevoerd. De onafhankelijke variabelen waren kennis over de dader en

geslacht. De afhankelijke variabele was sociale erkenning. Tevens werd er gekeken, door middel van interpretatie van de boxplots en de *Cook's distance*, of de data invloedrijke uitschieters bevat. Op basis van die analyse is besloten om post-hoc dezelfde analyses uit te voeren met de uitschieter op gemiddelde sociale erkenning verwijderd uit de data.

Resultaten

Beschrijvende statistieken

De onderzoeksgroep bestond uit 52 respondenten. Er waren $n=27$ respondenten in de onderzoeksgroep die het 'ideale' vignet hebben gelezen. In deze onderzoeksgroep identificeerden de respondenten zich 7.4 % als man ($n=2$) en 92.6 % als vrouw ($n=25$). Er waren $n=25$ respondenten die het vignet met informatie over de dader hebben gelezen. In deze onderzoeksgroep identificeerden 20,0 % van de respondenten zich als man ($n=5$) en 80,0% als vrouw ($n=20$). De onderzoeksgroep scoorde gemiddeld ruim over de helft van de erkenningsschaal ($M=5.97$, $SD=.75$, $n=52$). Dit betekent dat de respondenten veel erkenning hadden voor het slachtoffer.

Assumpties

In het histogram van de onafhankelijke variabele, sociale erkenning, is te zien dat deze niet normaal verdeeld is (zie F1 uit bijlage). Op basis van de score op de *skewness* zijn de data gematigd links scheef verdeeld ($\gamma=-.725$). Ook is de verdeling spitsers dan een normale verdeling, dit is terug te zien in een matige positieve *kurtosis* ($\beta_2=.164$). Dit betekent dat de data meer geconcentreerd is rond het gemiddelde met mogelijk enkele extreme waarden. Er wordt dus niet voldaan aan de assumptie van normaliteit. Om deze reden is er gekozen voor een non-parametrisch alternatief voor het toetsen van de verwachtingen; de Kruskal-Wallis test. Door het gebruik van de 7-punts Likertschaal is aan de assumptie van een ordinale verdeling van de data voldaan.

Er is één uitschieter in de afhankelijke variabele erkenning. Deze uitschieter heeft mogelijk invloed op de resultaten (zie F2 uit bijlage). Er is sprake van een hogere *Cook's distance* waarde ($D_{min} = .000$, $D_{max} = .250$, $D_{mean} = .025$, $D_{sd} = .050$). Vandaar dat er is gekozen om post-hoc een

analyse te doen van de data waarbij de uitschieter eruit gefilterd is om te zien of dit sterke invloed heeft op de resultaten.

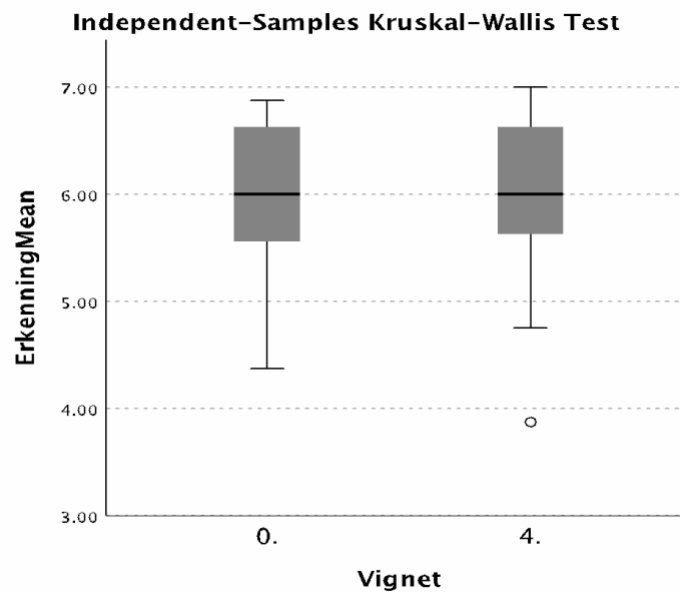
Hypothesetoetsing

Daderprofiel en Sociale Erkenning

Het effect van informatie over de dader op de mate van sociale erkenning is geanalyseerd door een *one-way* ANOVA en een Kruskal-Wallis test. De resultaten van de ANOVA waren niet significant $F(1, 50) = .001, p = .976, \eta^2 = .000$. Respondenten met het 'ideale'-vignet hadden ongeveer evenveel erkenning ($M = 5.981, SD = .73$) als respondenten met het experimentele vignet ($M = 5.975, SD = .79$). Ook de Kruskal-Wallis test was niet significant ($p = .971$).

Figuur 1

Boxplot gemiddelde score op erkenning per vignet inclusief outlier

Noot. 0.= 'ideale' vignet, 4.= Experimentele vignet

Ook post-hoc, na het filteren van de uitschieter, is er geen significant verschil gevonden tussen informatie over de dader (wel/niet) en de mate van sociale erkenning $F(1, 49) = .170, p = .682, \eta^2 = .003$. Ook hier hadden de respondenten van het 'ideale'-vignet ongeveer even veel erkenning ($M = 5.982$,

SD=.73) vergeleken met de respondenten van het experimentele vignet ($M=6.063$, $SD=.67$) (zie F3 uit bijlage). De nulhypothese, informatie over de dader (wel/niet) heeft geen effect op de mate van sociale erkenning, wordt niet verworpen.

Geslacht en Sociale Erkenning

De invloed van geslacht (man/vrouw) van de respondent op sociale erkenning is ook onderzocht door een *one-way* ANOVA en een Kruskal-Wallis test. Deze is post-hoc ook geanalyseerd zonder de uitschieter. De gemiddelde erkenning van de mannelijke respondenten ($M=5.018$, $SD=.79$) en de vrouwelijke respondenten ($M=6.128$, $SD=.09$) lag redelijk ver uit elkaar. De resultaten van de *one-way* ANOVA waren dan ook significant $F(1, 50)=17.587$, $p<.001$, $\eta^2=.260$. De Kruskal-Wallis test liet ook een significant resultaat zien ($p=.003$).

Figuur 2

Boxplot gemiddelde scores op erkenning per geslacht

Noot. 1.= Mannelijke respondenten, 2. =Vrouwelijke respondenten

De post-hoc uitgevoerde analyses na het verwijderen van de uitschieter waren in beide gevallen significant. Het verschil tussen de mannelijke en vrouwelijke respondenten was significant

$F(1,49)$, $p=.002$, $\eta^2=.185$ in de ANOVA. Ook uit de Kruskal-Wallis test kwam een significant resultaat ($p=.009$). Er was dus ook een significant verschil in gemiddelde erkenning zonder uitschieters op de gemiddelde erkenningscore tussen mannelijke respondenten ($M=5.208$, $SD=.66$) en vrouwelijke respondenten ($M=6.128$, $SD=.63$) (zie F4 uit bijlage). De nulhypothese, het geslacht van de respondent (man/vrouw) heeft geen effect op de mate van sociale erkenning, wordt dus verworpen.

Discussie

In het onderzoek is gekeken of informatie over de achtergrond van de dader invloed heeft op de mate van sociale erkenning voor slachtoffers van aanranding. Hierbij waren de deelvragen of 1) respondenten minder erkenning geven aan slachtoffers van aanranding als ze kennis hebben over de achtergrond van de dader? En 2) er een verschil is in de mate van sociale erkenning wat betreft mannelijke versus vrouwelijke waarnemers? De hypothesen waren dat (1) respondenten minder erkenning geven aan slachtoffers van aanranding als ze kennis hebben over de achtergrond van de dader en (2) vrouwelijke respondenten een hogere mate van erkenning toekennen aan het vrouwelijk slachtoffer dan mannelijke respondenten. Op basis van het onderzoek van Christie (1986) over het 'ideale slachtoffer' was te verwachten dat er inderdaad een verschil in de mate van erkenning zal zijn. Aangezien deze dader eigenlijk zelf ook een slachtoffer is geweest en hierdoor niet voldoet aan de criteria voor de 'ideale dader'. Ook was de verwachting dat er een hogere mate van sociale erkenning toegekend werd door vrouwelijke respondenten aan het vrouwelijke slachtoffer en vergeleken met mannelijke respondenten aangezien zij de mannelijke dader graag het voordeel van de twijfel zouden geven om zo de moraliteit van de groep, mannen, te behouden (Bongiorno et al., 2020).

De resultaten van het onderzoek ondersteunen hypothese 1, die impliceert dat kennis over de achtergrond van de dader invloed heeft op de mate van sociale erkenning, niet. Deze bevinding is niet in lijn met de verwachting op basis van de literatuur van Christie (1986) waarin gesuggereerd wordt dat kennis over eerder ervaren slachtofferschap van de dader ervoor zorgt dat het niet meer in het ideaalplaatje van het 'ideale slachtoffer' en de 'ideale dader' past. Daarentegen wordt hypothese 2 wel ondersteund door de resultaten. Er was een significant verschil in de mate waarin toegekende erkenning beïnvloed werd door het geslacht van de respondenten (man/vrouw). Deze bevindingen

bieden nieuwe inzichten in de rol die kennis over de dader en geslacht gerelateerde percepties spelen bij sociale erkenning van slachtoffers van aanranding. Andere factoren hebben mogelijk een grotere invloed op sociale erkenning dan het hebben van achtergrondinformatie over de dader.

Theoretische en Praktische implicaties

Het niet in lijn liggen van de resultaten met de verwachting op basis van de literatuur van het 'ideale slachtoffer' van Christie (1986) zou verklaard kunnen worden doordat de criteria mogelijk verouderd zijn. Aangezien volgens Christie (1986) het 'ideale slachtoffer' een dynamisch concept is dat meegaat met de tijdgeest is het van belang dat de criteria dit ook zijn. Het besef dat sociale erkenning mogelijk onafhankelijk is van het feit dat de dader vroeger zelf slachtoffer is geweest zou kunnen betekenen dat het concept van de ideale dader herzien moet worden. Aanpassingen in de conceptualisatie van de dader en het slachtoffer zorgen voor criteria die aansluiten bij de hedendaagse tijd. Ook betoogt Pemberton (2010) in zijn onderzoek dat de mate van sympathie en hulp ontvangen door het zogenoemde 'ideale slachtoffer' vaak ook overdreven wordt. Dit is een andere reden om in verder onderzoek de criteria van het 'ideale slachtoffer' van Christie (1986) te herzien en deze meer te laten aansluiten bij de huidige tijdgeest.

De effecten van het geslacht van de respondenten op de erkenning van het slachtoffer zijn in lijn met het onderzoek van Bongiorno en collega's (2020). Deze bevestiging laat zien dat de neiging tot het moreel verantwoord houden van de groep waar een individu deel van uitmaakt sterk is. Aangezien jonge vrouwen tussen de 18 en 24 zelfs meer dan drie en een half keer zo vaak slachtoffer zijn van seksueel grensoverschrijdend gedrag vergeleken met mannen, is dit besef van groot belang (Nederlands jeugdinstituut, 2023). Dit benadrukt het belang van educatie voor mannen over de gevolgen van de onbewuste neiging om de mannelijke dader het voordeel van de twijfel te geven. Dit bewustzijn is belangrijk aangezien erkenning van het slachtofferschap bevorderlijk is voor de gezonde verwerking van de traumatische gebeurtenissen (Maercker & Müller, 2004).

Het onderwijzen van mannen over hun onbewuste neiging om de dader het voordeel van de twijfel te geven kan hen helpen om beter om te gaan met meldingen van seksueel grensoverschrijdend gedrag, bijvoorbeeld op HR-afdelingen. Het bewustzijn hiervan zorgt dat dergelijke claims serieus

genomen worden en er kritisch gekeken wordt naar de context, ongeacht of de dader tot dezelfde groep behoort als de persoon die de melding in ontvangst neemt en onderzoekt. Bovendien benadrukt dit onderzoek het belang van het informeren van professionals, beleidsmakers en het publiek over de complexiteit van de sociale dynamiek rondom slachtoffers en daders. Dit heeft als doel de empathische, rechtvaardige respons op slachtoffers van seksueel delict te bevorderen die niet beïnvloed wordt door vooroordelen over een stereotype ‘ideaal slachtoffer’.

Limitaties en Sterke punten

De links scheve verdeling van de afhankelijke variabele, sociale erkenning, is een limitatie die in overweging genomen moet worden bij interpretatie van de resultaten. De scheve verdeling kan worden toegeschreven aan de methodologie van de gehanteerde erkenning vragenlijst. Het is mogelijk dat respondenten in zekere mate ten minste een beetje erkenning toekennen aan het slachtoffer, gezien het expliciet benoemen van grensoverschrijdend gedrag, de melding bij de politie en de omschreven paniek. Dit zorgt ervoor dat de antwoorden voornamelijk tussen de 3, beetje oneens, en 7, helemaal mee eens, liggen en er dus geen normale verdeling ontstaat voor de erkenningsscore. In verder onderzoek zal door middel van methodologische aanpassingen waarbij, door de labels van de Likertschaal een andere betekenis te geven of de stellingen minder extreem te verwoorden, de data vervormen tot een normalere verdeling.

Daarnaast moet rekening gehouden worden met de kleine groepsgrootte per vignet. Doordat er per vignet maar 25 en 27 deelnemers waren, zijn de resultaten minder generaliseerbaar naar de Nederlandse samenleving. Het weerspiegelt niet de mogelijke variaties en kenmerken van de doelgroep. Verder was de man/vrouwverdeling van de onderzoeksgroep ongelijk. Er waren zeven mannelijke respondenten en 45 vrouwelijke respondenten. Ook dit kan een belemmering vormen bij de generaliseerbaarheid naar de Nederlandse samenleving.

De sociale erkenningsschaal waarmee de afhankelijke variabele, sociale erkenning, gemeten werd was niet gevalideerd voor de Nederlandse populatie. Het was een zelf geconstrueerde vragenlijst bestaand uit de *Social acknowledgement scale* (Maercker & Müller, 2004) en de *Questions assessing blame and responsibility scale* (Brems & Wagner, 1994). Dit betekent voor de interpretatie van de

bevindingen dat er overwogen moet worden of de schaal erkenning net zo operationaliseert is als andere, gevalideerde, vragenlijsten in eerdere onderzoeken dit gedaan hebben. Deze waren voor het onderzoek niet tot onze beschikking, met deze reden is het samenstellen van de erkenningschaal in deze vorm de beste oplossing geweest.

Er is zorgvuldig omgegaan met het gevoelige karakter van seksueel grensoverschrijdend gedrag door de *informed consent*, hier werd expliciet vermeld dat de deelnemers ten alle tijden konden stoppen zonder negatieve gevolgen. Ook was er de mogelijkheid door het *informed consent* goed te anticiperen op het mogelijk confronterende karakter van het onderwerp voor de respondenten. Om de anonimiteit van de respondenten te behouden werd er beperkt ingegaan op persoonlijke informatie. Er werd enkel gevraagd naar de genderidentiteit en leeftijdscategorie. Hiervoor is gekozen rekening houdend met het feit dat de vragenlijst onder sociale contacten verspreid werd. De persoonlijke vraag over eigen ervaringen als slachtoffer van seksueel grensoverschrijdend gedrag had in deze keuze een doorslaggevende invloed. Deze voorzorgsmaatregelen getuigen van een zorgvuldige aanpak, die essentieel is bij een gevoelig onderwerp als seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Deze zorgvuldige aanpak was belangrijk maar heeft onvoldoende de grote mate van uitval kunnen voorkomen. Het is dan ook niet uit te sluiten dat de uitval te maken had met de, voor de leeftijdscategorie 18-28, veelvoorkomende en mogelijk confronterende context waarin het vignet zich afspeelt. Vignetstudies bieden de mogelijkheid om gegevens te verschaffen over moeilijk direct meetbare sociale en psychologische fenomenen (Baguley et al., 2022). In dit onderzoek is dan ook gekozen voor een vignetstudie in verband met ethische limitaties en praktische haalbaarheid. Het is echter niet altijd de meest realistische weergave van de werkelijkheid, vooral als de situatie ver van de respondent af staat (Hughes & Huby, 2002).

Een mogelijke limitatie was tot slot dat het experimentele vignet bestond uit een te subtiële manipulatie. Hierdoor werd de onafhankelijke variabele; de kennis over de achtergrond van de dader en dus het eerder ervaren slachtofferschap van de dader onvoldoende herkend. Een suggestie voor verder onderzoek is om het experimentele vignet op opvallende manier te manipuleren waardoor het resultaat niet afhangt van de nauwkeurigheid van de respondent. Een suggestie voor de aangepaste casus zou zijn:

“Na ... In de club leerde ik een jongen kennen waar ik ook een tijdje mee heb gedanst, *ik merkte echter dat hij erg neerslachtig was*. Op een gegeven moment vroeg hij of ik mee ging naar buiten *om te praten nadat ik hem hierover aansprak*. Ik ging met hem mee en *om de hoek hebben we in een steegje een lange tijd gepraat over zijn heftige jeugd en de verwaarlozing door zijn ouders waar hij nog enorm mee zat*. De seksuele spanning hing echter wel in de lucht en na een tijdje hebben we gezoend. ... vriendinnen.’

Aanbevelingen voor Vervolgonderzoek

Gezien alle de bovenstaande limitaties in methodologische opzet van het onderzoek, de verdeling van de data en de zelf geconstrueerde schaal is het van belang om de resultaten die hypothese één verwerpen en hypothese twee behouden met voorzichtigheid te interpreteren en hier in vervolgonderzoek verder op in te gaan. Aanbevelingen voor toekomstig onderzoeken zijn of bij niet-zedendelicten, zoals geweldsdelicten of diefstal, de achtergrond van de dader wel een effect heeft op de mate van sociale erkenning. Ook kan onderzocht worden hoe neiging tot moraliteit van eigen groep behouden eruit ziet bij een delict met een mannelijke dader en een mannelijk slachtoffer. Tot slot kan er door een andere methodologische opzet onderzocht worden of kennis over de achtergrond van de dader daadwerkelijk geen invloed heeft op de erkenning van het slachtoffer.

Deze alternatieve methodologische opzet is van belang gezien het niet in lijn liggen van invloed van kennis over de achtergrond van de dader met de verwachtingen op basis van de literatuur. Dit zal onderzocht kunnen worden door een experimentele groep te vergelijken met een controlegroep, beide bestaand uit minimaal dertig respondenten met een evenredige verdeling van mannen en vrouwen. De deelnemers zullen willekeurig toegewezen worden aan de verschillende condities. Waarbij de deelnemers in de experimentele groep een op fictie geïnspireerde video getoond wordt met als inhoudt een fragment met gedetailleerde informatie over de jeugd van de dader en een fragment waarbij het slachtoffer, gespeeld door een acteur, het seksueel grensoverschrijdend delict bespreekt. De controlegroep zal enkel het deel van de video bekijken waarin het slachtoffer het seksueel grensoverschrijdend delict bespreekt zonder verdere informatie over de achtergrond van de dader. De beide groepen zullen een gevalideerde vragenlijst invullen over de mate van erkenning die ze toekennen aan het slachtoffer. Waarbij met de formulering van de antwoordopties rekening gehouden wordt met het feit dat de respondenten hoogstwaarschijnlijk altijd enige mate van erkenning zullen

toekennen. Het onderzoek zal plaatsvinden in een gestandaardiseerde onderzoek omgeving om uitval van respondenten te verminderen. De resultaten van de erkenningsvragenlijst zullen gebruikt worden om te onderzoeken of er een verschil in de mate van sociale erkenning is bij de respondenten. Dit verdere onderzoek kan nuttig zijn voor de eventuele ontwikkeling van hardere criteria voor krantenartikelen en documentaires over delicten waardoor meer rekening gehouden wordt met de slachtoffers, om ze op deze manier het gevoel van onvoorwaardelijke steun te geven die ze verdienen.

Conclusie

Dit onderzoek kan vond geen significant effect over de invloed van kennis over de achtergrond van de dader op de mate van toegekende sociale erkenning voor slachtoffers van aanranding. Er is echter wel een significant effect gevonden van de invloed van het geslacht van de respondenten op de mate van erkenning voor het vrouwelijk slachtoffer van aanranding. Er is dus geen invloed van kennis over de achtergrond van de dader op erkenning voor het slachtoffer. Dit is niet in lijn met de verwachtingen op basis van de literatuur. Echter is de invloed van geslacht van de respondent op de mate van erkenning voor het slachtoffer wel in overeenstemming met de verwachtingen op basis van de literatuur.

Referenties

- Aanranding. (z.d.). Wetrecht. Geraadpleegd op 8 april 2023, van <https://www.wetrecht.nl/aanranding/>
- Abram K.M., Teplin L. A., Charles D. R., Longworth S. L., McClelland G. M., & Dulcan M. K. (2004). Posttraumatic Stress Disorder and Trauma in Youth in Juvenile Detention. *Arch Gen Psychiatry*, 61(4), 403–410. <http://dx.doi.org/10.1001/archpsyc.61.4.403>
- Baguley, T., Dunham, G., & Steer, O. (2022). Statistical modelling of vignette data in psychology. *British Journal of Psychology*, 113(4), 1143–1163. <https://doi.org/10.1111/bjop.12577>
- Belga, A. (2022, september 29). “Dahmer” breekt het record voor beste streaming debuut ooit op Netflix. Cinenews.be <https://www.cinenews.be/nl/cinema/nieuws/156476/dahmer-breekt-het-record-voor-beste-streamingdebuut-ooit-op-netflix/>
- Bongiorno, R., Langbroek, C., Bain, P. G., Ting, M., & Ryan, M. K. (2020). Why Women Are Blamed for Being Sexually Harassed: The Effects of Empathy for Female Victims and Male Perpetrators. *Psychology of Women Quarterly*, 44(1), 11–27. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1177/0361684319868730>
- Bosma, A. K. (2020). Over Herkennen en Erkennen. Slachtofferhulp Nederland. <https://www.slachtofferhulp.nl/globalassets/media/200222-herkenning-en-erkenning-slachtoffers.pdf>
- Bosma, A., Mulder, E., & Pemberton, A. (2018). The ideal victim through other(s’) eyes. In M. Duggan (Ed.), *Revisiting the 'Ideal Victim': Developments in Critical Victimology* (pp. 27-42). Bristol University Press. <http://dx.doi.org/10.46692/9781447339151.005>
- Brems, C., & Wagner, P. (1994). Blame of victim and perpetrator in rape versus theft. *The Journal of Social Psychology*, 134(3), 363–374. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1080/00224545.1994.9711741>
- Christie, N. (1986). The Ideal Victim. *Palgrave Macmillan UK eBooks*, 17–30. https://doi.org/10.1007/978-1-349-08305-3_2

Cijfers over seksueel grensoverschrijdend gedrag. Nederlands Jeugdinstituut. (2023).

<https://www.nji.nl/cijfers/seksueel-overschrijdend-gedrag>

Clements, C. B., Brannen, D. N., Kirkley, S. M., Gordon, T. M., & Church, W. T. (2006). The measurement of concern about victims: Empathy, victim advocacy and the Victim Concern Scale (VCS). *Legal and Criminological Psychology*, 11(2), 283–295. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1348/135532505X79573>

Dierkhising, C. B., Ko, S., Woods-Jaeger, B., Briggs, E. C., Lee, R. J., & Pynoos, R. S. (2013). Trauma histories among justice-involved youth: findings from the National Child Traumatic Stress Network. *European Journal of Psychotraumatology*, 4(1), 20274.

<https://doi.org/10.3402/ejpt.v4i0.20274>

Fiske, S. T., Cuddy, A. J. C., Glick, P., & Xu, J. (2002). A model of (often mixed) stereotype content: Competence and warmth respectively follow from perceived status and competition. *Journal of Personality and Social Psychology*, 82(6), 878–902. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.82.6.878>

Grady, M. D., Levenson, J. S., & Bolder, T. (2016). Linking Adverse Childhood Effects and Attachment: A Theory of Etiology for Sexual Offending. *Trauma, Violence, & Abuse*, 18(4), 433–444. <https://doi.org/10.1177/1524838015627147>

Grady, M. D., Yoder, J., & Brown, A. (2021). Childhood maltreatment experiences, attachment, sexual offending: Testing a theory. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(11–12), NP6183–NP6217. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1177/0886260518814262>

Hughes, R., & Huby, M. (2002). The application of vignettes in social and nursing research. *Journal of Advanced Nursing*, 37(4), 382–386. <https://doi.org/10.1046/j.1365-2648.2002.02100.x>

Johnson, D. R., Lubin, H., Rosenheck, R. A., Fontana, A., Sonthwick, S., & Charney, D. S. (1997). The impact of the homecoming reception on the development of posttraumatic stress disorder:

- The West Haven Homecoming Stress Scale (WHHSS). *Journal of Traumatic Stress*, 10(2), 259–277. <https://doi.org/10.1002/jts.2490100207>
- Lepore, S. J., Silver, R. C., Wortman, C. B., & Wayment, H. A. (1996). Social constraints, intrusive thoughts, and depressive symptoms among bereaved mothers. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70(2), 271–282. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.70.2.271>
- Levenson, J. S. (2015). Adverse Childhood Experiences and Subsequent Substance Abuse in a Sample of Sexual Offenders: Implications for Treatment and Prevention. *Victims & Offenders*, 11(2), 199–224. <https://doi.org/10.1080/15564886.2014.971478>
- Levenson, J. S., Baglivio, M. T., Wolff, K. T., Epps, N., Royall, W. C., Gomez, K. C., & Kaplan, D. (2017). You Learn What You Live: Prevalence of Childhood Adversity in the Lives of Juveniles Arrested for Sexual Offenses. *Advances in Social Work*, 18(1), 313–334. <https://doi.org/10.18060/21204>
- Maercker, A., & Müller, J. (2004). Social acknowledgment as a victim or survivor: A scale to measure a recovery factor of PTSD. *Journal of Traumatic Stress*, 17(4), 345–351. <https://doi.org/10.1023/B:JOTS.0000038484.15488.3d>
- McGrath, R. J., Cumming, G. F., Burchard, B. L., Zeoli, S., & Ellerby, L. (2010). Current practices and emerging trends in sexual abuser management: The Safer Society 2009 North American Survey. *Safer Society Press*. <https://psycnet.apa.org/record/2013-22252-000>
- Moorman, M. (2022, 27 november). Waarom verslinden we massaal films en series over gruwelijke ‘serial killers’ zoals jeffrey dahmer? De Volkskrant. <https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/waarom-verslinden-we-massaal-films-en-series-over-gruwelijke-serial-killers-zoals-jeffrey-dahmer~bd9ea558/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>
- Opinie: Netflix romantiseert moorden. (2022, 06 oktober). Slachtofferhulp Nederland. <https://www.slachtofferhulp.nl/nieuws/2022/opinie-netflix-romantiseert-moorden/>

Pemberton, A. (2010). *The Cross-Over: An Interdisciplinary Approach to the Study of Victims of Crime*. <https://research.tilburguniversity.edu/en/publications/the-cross-over-an-interdisciplinary-approach-to-the-study-of-vict>

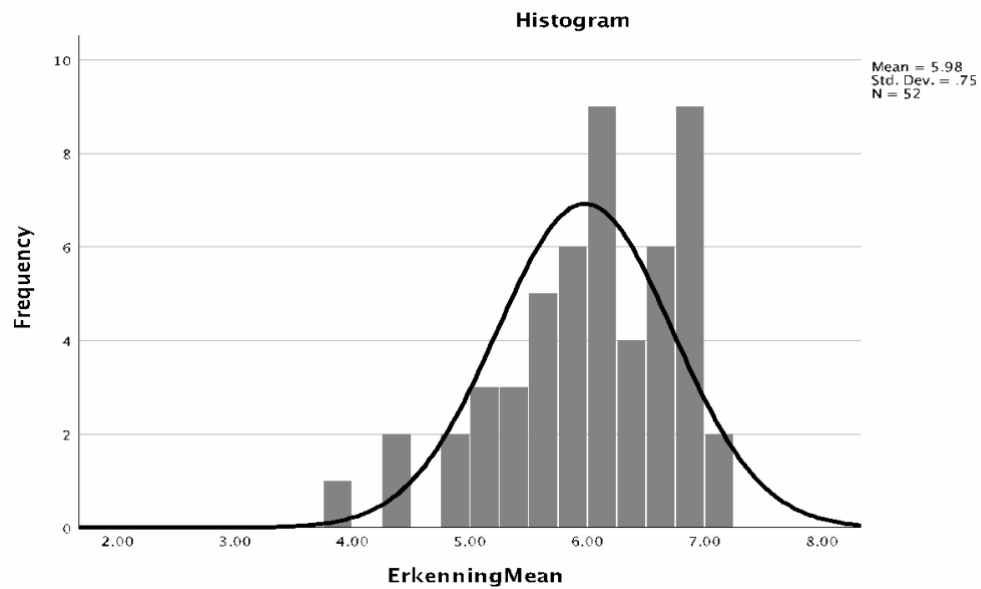
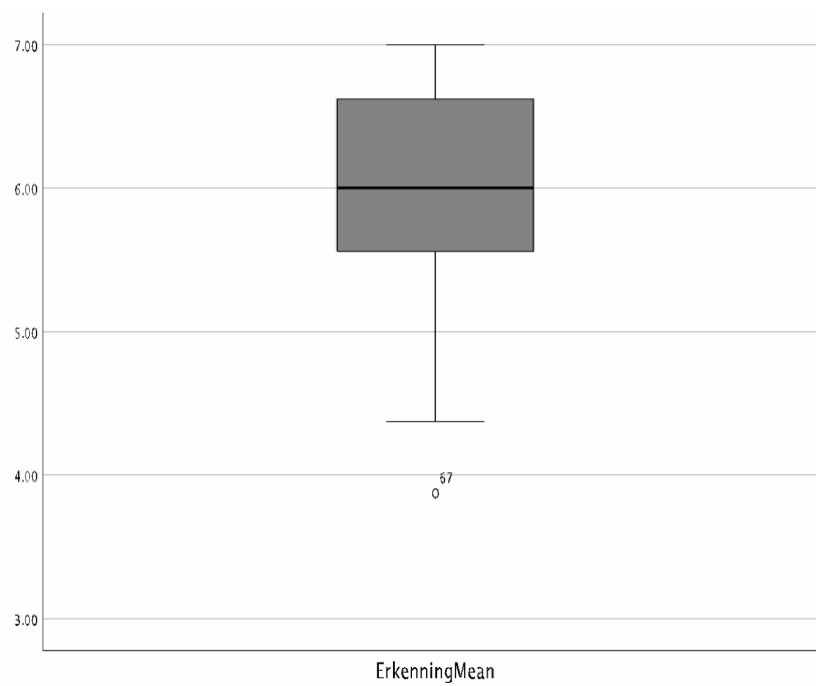
Rainbow, J. (2018). Male prisoners' vulnerabilities and the ideal victim concept. In M. Duggan (Ed.), *Revisiting the 'Ideal Victim': Developments in Critical Victimology* (pp. 263-278). *Bristol University Press*. <https://doi.org/10.46692/9781447339151.018>

Simons D. A., Wurtele S. K., Durham R. L. (2008). Developmental experiences of child sexual abusers and rapists. *Child Abuse & Neglect*, 32, 549-560. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1016/j.chiabu.2007.03.027>

Van Dijk, J. A., & Groenhuijsen, M. (2015). Benchmarking victim policies in the framework of European Union law. In Walklate, S. (Ed.) *Handbook of Victims and Victimology* (pp. 335-352). Routledge eBooks. <https://doi.org/10.4324/9780203118207.ch14>

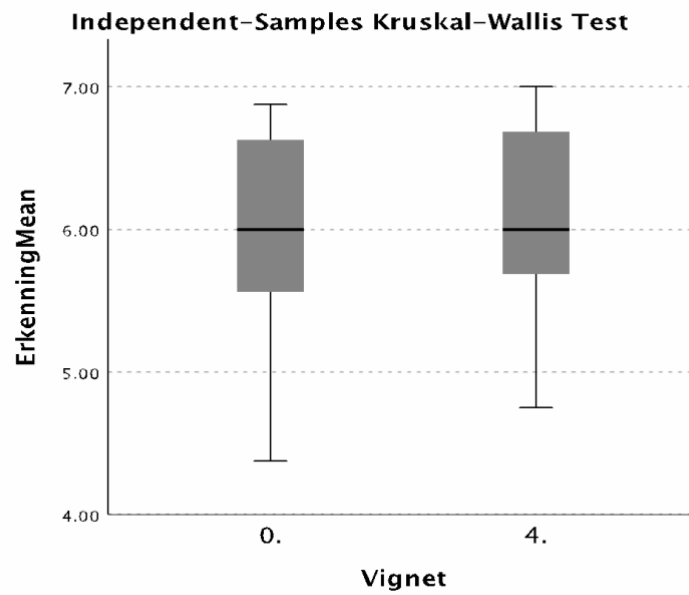
Widom, C. S. (1989). Does violence beget violence? A critical examination of the literature. *Psychological Bulletin*, 106(1), 3–28. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.106.1.3>

Wurtele, S. K., Simons, D. A., & Moreno, T. (2014). Sexual interest in children among an online sample of men and women: prevalence and correlates. *Sexual abuse : a journal of research and treatment*, 26(6), 546–568. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1177/1079063213503688>

Bijlage**Figuur 1***Histogram gemiddelde score op erkenning***Figuur 2***Boxplot gemiddelde score erkenning*

Figuur 3

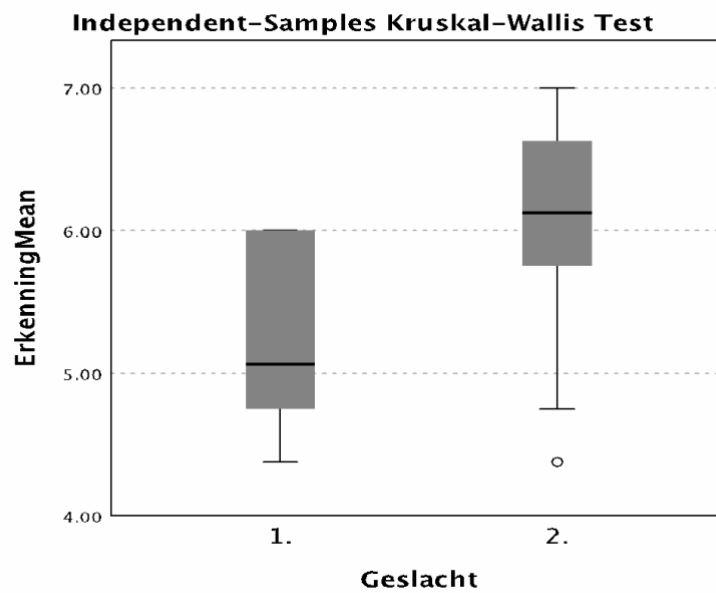
Boxplot gemiddelde scores erkenning per vignet exclusief outlier

Noot. 0.= Basis-vignet, 4.= Experimentele vignet

Figuur 4

Boxplot gemiddelde scores op erkenning per geslacht exclusief outlier

Noot. 1.= Mannelijke respondenten, 2= Vrouwelijke respondenten